

Rolnummer 4762
Arrest nr. 39/2010 van 22 april 2010

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van artikel 46 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 19 februari 2009 houdende diverse maatregelen, inzonderheid inzake de statuten en de bekwaamheidsbewijzen voor de personeelsleden van het hoger onderwijs en houdende oprichting van studentenraden binnen de Hogere Instituten voor Architectuur, ingesteld door Denis Dubois.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en M. Bossuyt, de rechters R. Henneuse, E. De Groot, L. Lavrysen en E. Derycke, en, overeenkomstig artikel 60*bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, emeritus voorzitter P. Martens, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van emeritus voorzitter P. Martens,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van het beroep en rechtspleging*

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 12 augustus 2009 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 13 augustus 2009, heeft Denis Dubois, wonende te 6001 Marcinelle, avenue de la Petite Suisse 25, beroep tot vernietiging ingesteld van artikel 46 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 19 februari 2009 houdende diverse maatregelen, inzonderheid inzake de statuten en de bekwaamheidsbewijzen voor de personeelsleden van het hoger onderwijs en houdende oprichting van studentenraden binnen de Hogere Instituten voor Architectuur (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 14 mei 2009).

De vordering tot schorsing van dezelfde decreetsbepaling, ingesteld door dezelfde verzoekende partij, is verworpen bij het arrest nr.173/2009 van 29 oktober 2009, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 29 december 2009.

De Franse Gemeenschapsregering heeft een memorie ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 3 maart 2010 :

- is verschenen : Mr. M. Nihoul, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Franse Gemeenschapsregering;
- hebben de rechters-verslaggevers R. Henneuse en E. Derycke verslag uitgebracht;
- is de voornoemde advocaat gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

A.1.1. De verzoeker vordert de vernietiging van artikel 46 van het decreet van 19 februari 2009 houdende diverse maatregelen, inzonderheid inzake de statuten en de bekwaamheidsbewijzen voor de personeelsleden van het hoger onderwijs en houdende oprichting van de studentenraden binnen de Hogere Instituten voor Architectuur.

Die bepaling beperkt de bekwaamheidsbewijzen om het ambt van hoogleraar, hoofddocent of docent uit te oefenen, door in artikel 4, § 1, van het decreet van 8 februari 1999 betreffende de ambten en bekwaamheidsbewijzen van de leden van het onderwijzend personeel in de Hogescholen ingericht of gesubsidieerd door de Franse Gemeenschap de woorden « doctor in de geneeskunde, doctor in de dierengeneeskunde » en « apotheker, ingenieur of geaggregeerde hoger onderwijs » te schrappen; die bepaling treedt in werking op 15 september 2009.

A.1.2. De verzoeker stelt vast dat de motivering voor die bepaling bijzonder beknopt is, aangezien in de parlementaire voorbereiding enkel wordt uiteengezet dat de bestreden bepaling ertoe strekt het ambt van docent voor te behouden aan de houders van de vereiste bewijzen, bedoeld in bijlage II, aangevuld met een doctoraal proefschrift,

zonder dat in enige overgangsbepaling wordt voorzien; het beperkte advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State verduidelijkt die bepaling evenmin.

De verzoeker leidt uit de lezing van de parlementaire voorbereiding van het decreet af dat aan de afschaffing van de bekwaamheidsbewijzen van doctor in de geneeskunde en geaggregeerde voor het hoger onderwijs geen enkel debat werd gewijd en dat ze evenmin verband houdt met de studiehervorming die tot stand kwam met het « Bologna »-decreet.

A.2. De verzoeker is doctor in de geneeskunde en geaggregeerde voor het hoger onderwijs naar aanleiding van een proefschrift dat hij heeft verdedigd aan de Faculteit Geneeskunde van de ULB. Sinds verscheidene jaren onderwijst hij verschillende vakken aan de studenten in de kinesitherapie, ergotherapie, medische biologie en nursing van de « Haute Ecole Provinciale de Charleroi - Université du Travail » (hierna : HEPCUT); zijn functie wordt voltijds uitgeoefend.

Op 26 maart 2009 overwoog de beheerraad van de HEPCUT de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van een vacature voor de paramedische functie van docent, terwijl in een omzendbrief van 13 mei 2009 de oprichting werd aangekondigd van functies van rang 2 in de sector van de kinesitherapie of de paramedische sector.

Terwijl vóór de inwerkingtreding van de bestreden bepaling de verzoeker zich kandidaat kon stellen voor die betrekkingen in zijn hoedanigheid van doctor in de geneeskunde, met daar bovenop het proefschrift dat hij verdedigde tot het verkrijgen van de graad van geaggregeerde voor het hoger onderwijs, wordt hem met de bestreden bepaling de mogelijkheid ontzegd om zich kandidaat te stellen voor die betrekkingen, aangezien hij geen houder is van een titel van doctor verleend na de verdediging van een proefschrift; hij doet bijgevolg blijken van het vereiste belang bij onderhavig beroep.

A.3. De verzoeker zet een enig middel uiteen, afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Hij merkt op dat in de parlementaire voorbereiding geen enkele verklaring wordt gegeven in verband met de redenen waarom de houders van een diploma geneeskunde of een proefschrift van geaggregeerde voor het hoger onderwijs definitief worden geweerd van de bekwaamheidsbewijzen bedoeld in artikel 4, § 1, van het decreet van 8 februari 1999.

Ofschoon de titel van doctor in de geneeskunde thans niet langer bestaat, omdat de studieregeling die werd gewijzigd bij het « Bologna »-decreet, zijn talrijke doctors in de geneeskunde, zoals de verzoeker, evenwel nog steeds houder van die titel en oefenen ze functies uit.

De verzoeker is van mening dat de bestreden bepaling, doordat ze zonder enige objectieve reden personen die thans de functie van leerkracht uitoefenen, weert van de uitoefening van die functie en doordat ze in geen enkele overgangsregeling voorziet, een discriminatie in het leven roept, wat betreft de voorwaarden van toegang tot het ambt.

Hij brengt in dat verband de lering van het arrest nr. 32/94 in herinnering, waarin het Hof heeft aangegeven dat uit een bekommernis van harmonisatie die de wetgever kan nastreven, hij niettemin rekening moet houden met diegenen die houder zijn van een diploma dat werd verkregen onder een vroegere regeling.

A.4. In haar memorie is de Franse Gemeenschapsregering in de eerste plaats van mening dat de verzoeker geen belang heeft bij het vorderen van de vernietiging van de aangevochten bepaling want, in tegenstelling met wat hij beweert, veroorzaakt die bepaling voor hem geen nadeel, vermits zij hem niet verbiedt te solliciteren naar een ambt van hoogleraar of docent in een hogeschool.

Krachtens artikel 181, derde lid, van het decreet van de Franse Gemeenschap van 31 maart 2004 betreffende de organisatie van het hoger onderwijs ter bevordering van de integratie in de Europese ruimte van het hoger onderwijs en betreffende de herfinanciering van de universiteiten, is de graad van geaggregeerde voor het hoger onderwijs, behaald na het verdedigen van een proefschrift, gelijkwaardig met de graad van doctor in de zin van dat decreet, namelijk een graad van doctor behaald na het verdedigen van een proefschrift. De titel van geaggregeerde voor het hoger onderwijs, behaald door de verzoeker vóór de inwerkingtreding van het decreet van 31 maart 2004, staat hem dus toe te solliciteren naar een betrekking van hoogleraar of docent in het hoger onderwijs.

Ten slotte wordt de verzoeker niet de mogelijkheid ontnomen om het voordeel van artikel 4, § 3, van het decreet van 8 februari 1999 te genieten, dat het mogelijk maakt een hoogleraar of docent te benoemen op grond van een professionele of wetenschappelijke bekendheid, zodat hij door de hogeschool nog steeds kan worden aangesteld in een ambt van hoogleraar of docent.

A.5. Subsidiar is de Franse Gemeenschapsregering van mening dat het middel niet gegrond is.

Aangezien, zoals hiervoor is uiteengezet, de verzoeker, door de aangevochten bepaling, immers niet de mogelijkheid wordt ontnomen om te solliciteren naar een betrekking van hoogleraar of docent in een hogeschool, bestaat er geen verschil in behandeling tussen de personen die, zoals de verzoeker, houder zijn van een diploma van geaggregeerde voor het hoger onderwijs en de personen die houder zijn van een titel van doctor, verleend na het verdedigen van een proefschrift.

In ieder geval, hoewel de vrijheid van onderwijs voor de inrichtende macht de vrijheid impliceert om het personeel te kiezen dat haar pedagogische doelstellingen zal verwezenlijken, verzet die vrijheid zich niet ertegen dat de wetgever daarop beperkingen aanbrengt, onder meer met het oog op het waarborgen van de kwaliteit van het onderwijs. Door te eisen dat de houders van de ambten van hoogleraar en docent houder zijn van een diploma van doctor, behaald na het verdedigen van een proefschrift, diploma dat getuigt van de vereiste kwaliteiten, kwalificaties en opleiding voor die leeropdracht, heeft de decreetgever evenwel een maatregel genomen die verantwoord is en evenredig is met die kwalitatieve doelstelling.

Zelfs indien de bestreden bepaling de verzoeker zou verhinderen naar die ambten te solliciteren, *quod non*, dan nog zou zij geen onevenredige gevolgen hebben, vermits de personen op wie een nieuwe bepaling van toepassing is, geen verkregen recht hebben op de invoering van overgangsmaatregelen, waarvan enkel de wetgever de noodzakelijkheid kan beoordelen.

A.6. Nog meer subsidiar is de Franse Gemeenschapsregering van mening dat, mocht het Hof van oordeel zijn dat de voorwaarden voor de vernietiging vervuld zijn, het die vernietiging enkel zou mogen laten slaan op de woorden « of geaggregeerde hoger onderwijs », vermits dat deel van de bestreden bepaling het enige is dat op de verzoeker betrekking heeft.

- B -

Ten aanzien van de bestreden bepaling

B.1. Vóór de wijziging ervan bij het bestreden decreet bepaalde artikel 4, § 1, eerste lid, van het decreet van 8 februari 1999 betreffende de ambten en bekwaamheidsbewijzen van de leden van het onderwijzend personeel in de Hogescholen ingericht of gesubsidieerd door de Franse Gemeenschap (hierna : het decreet van 8 februari 1999) :

« Niemand kan het ambt van hoogleraar, studiebauchef of docent uitoefenen, als hij niet houder is van een diploma van doctor in de geneeskunde, doctor in de dierengeneeskunde, doctor toegekend na de verdediging van een these, apotheker, ingenieur of geaggregeerde hoger onderwijs of als hij niet houder is van één van de bekwaamheidsbewijzen bedoeld bij § 2, of als de bepalingen van § 3 hem niet werden toegepast.

[...]

§ 2. De bekwaamheidsbewijzen bedoeld bij § 1 kunnen ook buitenlandse bekwaamheidsbewijzen zijn die als gelijkwaardig worden erkend in toepassing van de wet van 19 maart 1971 of van artikel 36 van het decreet van 5 september 1994 of als overeenstemmend in toepassing van artikel 4^{quater} van het besluit van de Executieve van de Franse Gemeenschap van 22 april 1969.

§ 3. De Regering kan, op gunstig advies van de Algemene raad, aannemen dat een beroeps- of wetenschappelijke bekendheid met betrekking tot het ambt en de cursussen die moeten worden toegekend, voor zich persoonlijk, als geldend bekwaamheidsbewijs zoals bedoeld bij § 1 wordt beschouwd.

De Algemene raad brengt zijn advies uit op basis van door de kandidaten in te dienen dossiers. Deze dossiers bevatten inzonderheid de documenten met betrekking tot de bekwaamheidsbewijzen en verdiensten, de nuttige ervaring inzake vak en onderwijs, de meldingen van de wetenschappelijke verschijningen en de pedagogische werken alsook de bewijzen van verscheidene beroepservaringen ».

B.2.1. Artikel 46 van het decreet van 19 februari 2009 houdende diverse maatregelen, inzonderheid inzake de statuten en de bekwaamheidsbewijzen voor de personeelsleden van het hoger onderwijs en houdende oprichting van de studentenraden binnen de Hogere Instituten voor Architectuur (hierna : het decreet van 19 februari 2009) schrapt in artikel 4, § 1, van het decreet van 8 februari 1999 de woorden « doctor in de geneeskunde, doctor in de dierengeneeskunde » en de woorden « apotheker, ingenieur of geaggregeerde hoger onderwijs ».

Uit die bepaling blijkt dat, onder voorbehoud van de paragrafen 2 en 3 van artikel 4 van het decreet van 8 februari 1999 en onder voorbehoud van de overgangsbepaling bedoeld in artikel 48 van dat decreet, zoals ze werd ingevoerd bij artikel 48 van het decreet van 19 februari 2009, voortaan enkel de personen die houder zijn van een diploma van doctor verleend na de verdediging van een proefschrift worden toegelaten tot het uitoefenen van het ambt van hoogleraar, hoofddocent of docent.

In de memorie van toelichting wordt uiteengezet :

« Dit artikel strekt ertoe het ambt van docent voor te behouden aan de houders van de vereiste bewijzen bedoeld in bijlage 2, aangevuld met een doctoraal proefschrift » (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2008-2009, nr. 644/1, p. 15).

Artikel 46 van het decreet van 19 februari 2009 vormt de bestreden bepaling.

B.2.2. Krachtens artikel 78 van het decreet van 19 februari 2009, treedt het bestreden artikel 46 in werking op 15 september 2009.

Ten aanzien van het belang

B.3. De Grondwet en de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof vereisen dat elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die een beroep tot vernietiging instelt doet blijken van een belang. Van het vereiste belang doen slechts blijken de personen wier situatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt.

B.4. De verzoeker is doctor in de geneeskunde, houder van een diploma pedagogische bekwaamheid en van een proefschrift van geaggregeerde voor het hoger onderwijs; hij onderwijst verscheidene vakken aan de « Haute Ecole Provinciale de Charleroi – Université du Travail », paramedische categorie.

Hij voert aan dat de bestreden bepaling hem de mogelijkheid ontzegt om zich kandidaat te stellen voor betrekkingen waarvoor hij aan alle vereiste voorwaarden voldeed tot de inwerkingtreding van de bestreden bepaling; hij voert te dezen een betrekking aan van docent op paramedisch gebied alsmede het instellen van functies van rang 2 in de sector van de kinesitherapie en de paramedische sector.

B.5. De Franse Gemeenschapsregering betwist het belang van de verzoeker bij het vorderen van de vernietiging van de bestreden bepaling, aangezien, in tegenstelling tot wat de verzoeker meent, die bepaling hem niet verbiedt zich kandidaat te stellen voor een ambt van hoogleraar of docent in een hogeschool.

De Franse Gemeenschapsregering verwijst aldus naar artikel 181, derde lid, van het decreet van de Franse Gemeenschap van 31 maart 2004 betreffende de organisatie van het hoger onderwijs ter bevordering van de integratie in de Europese ruimte van het hoger onderwijs en betreffende de herfinanciering van de universiteiten, krachtens hetwelk er een gelijkwaardigheid bestaat tussen de graad van geaggregeerde voor het hoger onderwijs verkregen vóór de inwerkingtreding van dat decreet en de graad van doctor in de zin van dat decreet, namelijk een graad van doctor verkregen na de verdediging van een proefschrift.

Rekening houdend met die gelijkwaardigheid stelt de Franse Gemeenschapsregering vast dat de verzoeker, geaggregeerde voor het hoger onderwijs, niet de mogelijkheid wordt ontzegd om zich kandidaat te stellen voor een ambt van professor of docent in een hogeschool.

B.6.1. Artikel 181, derde lid, van het voormelde decreet van 31 maart 2004 bepaalt :

« De academische graad van doctor verkregen na de verdediging van een proefschrift of van een aggregaat voor het hoger onderwijs vóór het van kracht gaan van dit decreet, staat gelijk aan de overeenstemmende graad van doctor in de betekenis van dit decreet ».

B.6.2. Die bepaling van gelijkwaardigheid, opgenomen in hoofdstuk VII « Algemene overgangsbepalingen » van het decreet van 31 maart 2004, heeft tot gevolg dat de verzoeker, in zijn hoedanigheid van geaggregeerde voor het hoger onderwijs, wordt gelijkgesteld met een persoon die houder is van een diploma van doctor verkregen na de verdediging van een proefschrift, zodat hij over de vereiste bekwaamheidstitel beschikt om het ambt van hoogleraar of docent in een hogeschool uit te oefenen.

Het beroep tot vernietiging is bijgevolg gebaseerd op een verkeerde interpretatie van de draagwijdte van de toepasselijke wetgeving.

B.6.3. De verzoeker kan zodoende, in zijn hoedanigheid van geaggregeerde voor het hoger onderwijs, niet rechtstreeks en ongunstig worden geraakt door de bestreden bepaling.

B.7. Het beroep tot vernietiging is bijgevolg onontvankelijk.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 22 april 2010.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

P. Martens